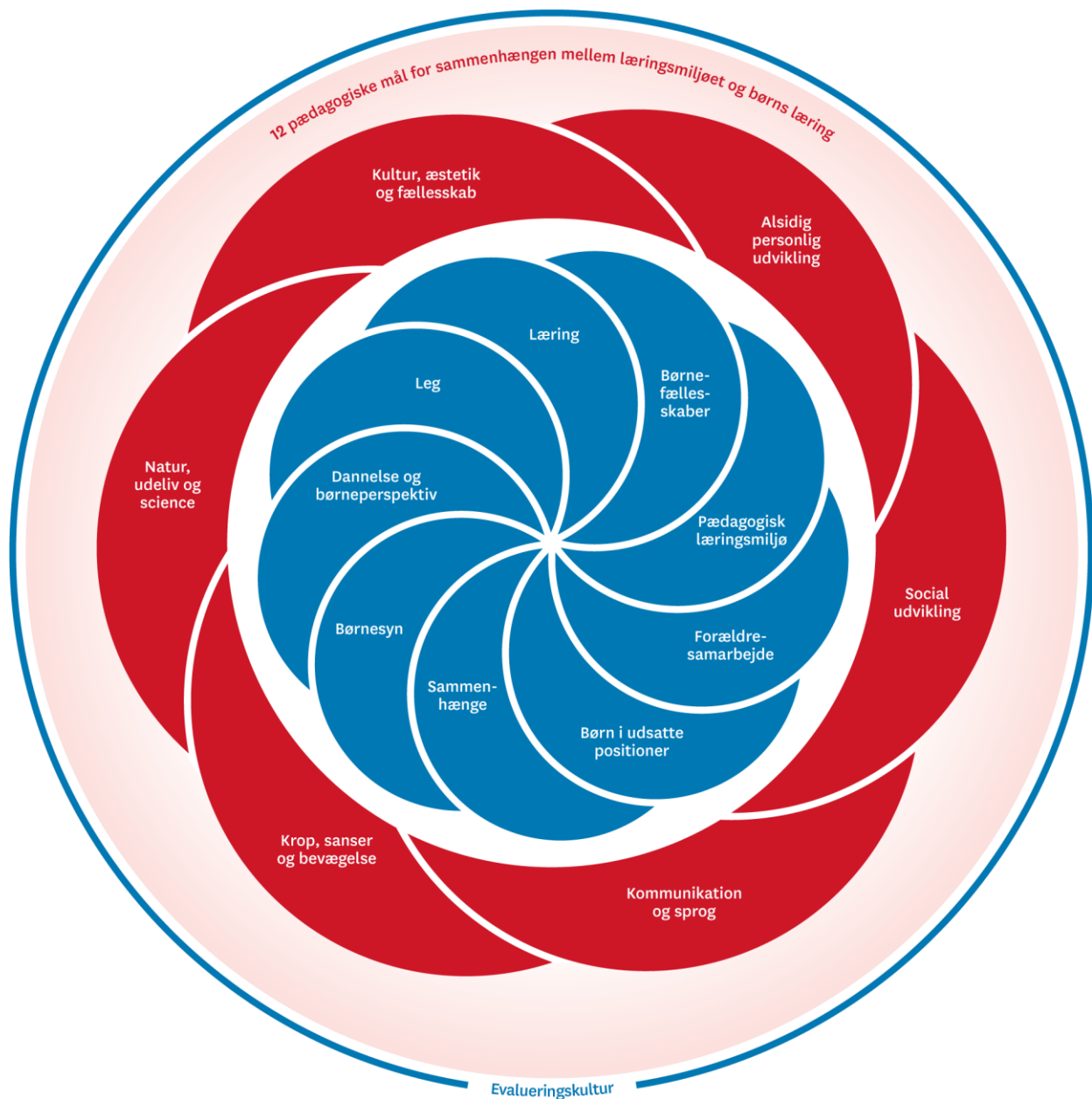

Pædagogisk læreplan for Udflytterbørnehaven Peters Hus, 100m Skoven 2019

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Peters Hus er 100 Meterskovens udflytterbørnehave. Hver dag kører vi fra Upsalagade 19 på Østerbro til vores dejlige hus i Avnstrup ved Bistrupskovene.

I Peters Hus tager alt pædagogik og læring udgangspunkt i **Natur, udeliv, krop, bevægelse og sanserne**. Vi har til huse i en flot og ny restaureret bondegård, som huser 55 glade børn og 9 voksne fordelt på to stuer - Grislingestuen og Plysstuen.

Vi har en stor, dejlig indhegnet have. I haven har vi flere frugttræer som f.eks. æble, pære og blomme. Vi plukker frugterne og smager på dem sammen med børnene. Derudover har vi også højbede som vi flittigt benytter. Her sår børnene gulerødder, radisser, sætte løg og lægge kartofler. Vi vander og luger ukrudt, smager på krydderurter som citronmelisse, purløg, persille, Anisop og bjergmynte og tilbereder grønsager m.m. over bål hver fredag. Vi arbejder kontinuerligt med begebt fra jord til bord

Vi har et dejligt, stort bålområde, som vi bruger til mange forskellige ting. F.eks. tilbereder vi årstidens grønsager fra vores højbede, laver te på en kold vinterdag, bager brød, laver pandekager, koger brændenældesuppe og meget mere.

Vi får ofte besøg af egerne, fasaner og skovens fugle, og laver foder-kogler til fuglene, og kigger om der er kommet unger i vores redekasser.

Lige uden for lågen har vi Bistrup skovene. Vi ligger tæt på granskov, bøgeskov og søer. Vi går på mange ture, hvor vi leder efter dyrespor, fisker efter haletudser i søen, finder bær og andre spiselige ting i naturen, besøger den nærvæd liggende naturlegeplads, bygger huler i granskoven, smager på de nye bøgeblade i bøgeskoven og leger bjergbestigere op ad de stejle skrænter.

Naturoplevelser som læringspotentiale og naturen som legeplads

Naturen er det læringsrum, der indeholder flest variationer og børn der færdes i det vil blive overdyngnet med uforudseelige massive og foranderlige sansemotoriske input, som igen er med til at udvikle deres hjerne og skabe et solidt fundament for al senere læring i fremtiden. Derfor er vores pædagogiske værdigrundlag i Peters Hus solidt forankret i naturen og vi mener, at børn lærer med hele kroppen og vi er præget af et børne og læringssyn, som sætter krop og sanser i fokus.

Vi arbejder kontinuerligt på, at skabe et læringsmiljø med fokus på børnenes **Kropslige og sanselige** aktiviteter sker i en **naturlignende arena** til gavn for børnenes **almene udvikling**

- En alsidig sanseaktivering fremmer i høj grad hukommelsen. Vi husker bedre konkrete oplevelser end abstrakt viden fordi det konkrete appellerer til flere sanser.
- Vi arbejder med børns mulighed og ret til at lege grundlege, da grundlege gør at barnets bevægelser bliver automatiserede så hjernen kan frigive energi til al anden læring. Jo hurtigere kroppen bliver selvkørende, og jo mindre opmærksomhed barnet skal bruge på at koordinere bevægelserne, desto mere opmærksomhed, bliver der frigjort til omverden og dermed til al fremtidig læring fx ved skolestart.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vores børnesyn er inspireret af en fænomenologisk tankegang, hvor vi som mennesker er til stede i verden via vores krop, før vores refleksion tager over.

Vi sanser omverden gennem kroppen ved berøring, lugt, smag og hørelse.

Uden denne evne til sansning kan vi ikke eksistere som reflekterende mennesker med sprog og identitet.

Kroppen kommer først

Al sansning går gennem kroppen før man selv når at tænke og reflektere over den pågældende situation eller handlemåde.

Børn skal overdynges med så mange sanselige oplevelser, kropslige erfaringer og motoriske udfordringer at de får styr på deres krop så de ikke behøver at koncentrere sig om den længere, men kan rette opmærksomheden udad. Mod livet og omverdenen.

Men hvis barnets krop handikapper dem fordi de enten motorisk ikke kan følge med eller de mangler de kropslige erfaringer og sanseoplevelser vil de halte bagud i forhold til deres kammerater.

Børn danner relationer gennem leg og kan de ikke lege fordi de ikke har styr på deres krop kan de heller ikke danne relationer

- Når kroppen og ikke blot hovedet deltager i det man beskæftiger sig med, er potentialet for læring og udvikling optimalt. Dette grundlag arbejder vi altid ud fra, når vi tilrettelægger pædagogiske aktiviteter med børnene.
- Børnene i Peters Hus skal have flest mulige kropslige erfaringer, så de kan koncentrere sig om livet i stedet for kroppen – læring gennem kroppen sker ofte ubevidst gennem deltagelse.

- Læreprocessen er ofte **tavs**
- ***At tro at man udelukkende via de bevidste, kognitive processer oplever omverdenen autentisk, beror altså på en misforståelse.***
- I Peters Hus arbejder vi aktivt med os selv som rollemodel. Vi skal som pædagoger stræbe efter, at kunne øge børnenes indre motivation og igangsætte aktiviteter, hvor det er muligt for barnet at opleve **AT KUNNE NOGET**.
- Vi skal være entusiastiske voksne, der igangsætter, der går forrest og brænder for aktiviteterne for derigennem til at stimulere motivation og lyst.

Naturen er det læringsrum, der indeholder flest variationer og børn der færdes i det vil blive overdynget med uforudseelige massive og foranderlige sansemotoriske input, som igen er med til at udvikle deres hjerne og skabe et solidt fundament for al senere læring i fremtiden. Derfor er vores pædagogiske værdigrundlag i Peters Hus solidt forankret i naturen og vi mener, at børn lærer med hele kroppen og vi er præget af et børne og læringssyn, som sætter krop og sanser i fokus.

Vi arbejder kontinuerligt på, at skabe et læringsmiljø med fokus på børnenes **Kropslige og sanselige** aktiviteter sker i en **naturlignende arena** til gavn for børnenes **almene udvikling**.

Børnene i Peters Hus oplever en hverdag, der er præget af differentierede pædagogiske aktiviteter.

Nogle aktiviteter er "skal" aktiviteter hvor vi har delt børnene ind i faste grupper med faste voksne med et klart defineret pædagogisk mål – fx at børnene skal tilegne sig viden og erfaring omkring et bestemt naturfænomen fx varme/kulde, blødt/hårdt eller årstidernes skiftet.

Andre aktiviteter er frivillige baseret på børnenes særegne interesse. På denne måde tilgode-ser vi forskellige dele af dannelses aspektet, hvor børnene både får mulighed for at fordybe sig i egne valgte interesse områder, samt de oplever, at være en del af et børnefællesskab hvor pædagogerne har "noget på hjertet" og bevidst går forrest og peger og viser og derigennem tilstræber at skabe en interesse/viden/erfaring hos børnene indenfor et særligt valgt emne.

Vi arbejder bevidst med vores positionering. Hvornår vi går foran, ved siden af og bag ved barnet.

Børnene i Peters Hus bliver delt ind i flere forskellige grupper og vi understøtter dermed deres deltagelse i mange forskellige børnefællesskaber. Fx har vi faste spisegrupper som vi kalder familiegrupper, hvor børnene er sammen med børn i forskellige aldre og på forskellige udviklingsniveauer. Altså spiser de 3 årige også sammen med de 4,5 og 6 årige. Her satser vi på størst mulig aldres spredning og kønsspredning. Herigennem har vi fokus på begreber som empati, hjælpes ad, give plads, tolerance, store hjælper de små og de små kan spejle sig i de store. Her er der plads til begreber som mesterlære og sidemand's oplæring.

På andre tidspunkter er børnene delt ind i en udviklingsgruppe på tværs af hele huset med faste voksne, hvor børnene bliver inddelt efter alder, kompetencer og udviklingspotentialer. Her arbejder vi med skiftende temaer, som hele tiden tilpasses den enkelte gruppe og det

enkelte barn. På denne måde sikre vi, at man som barn i Peters Hus altid er en del af et tydeligt og klart defineret børnefællesskab.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Peters Hus og pædagogikken

I Peters Hus er vi overbevidste om, at naturen er et unikt og særdeles kompetent udviklingsrum, når det handler om at udvikle hele mennesker. Derfor er vores hverdag i høj grad præget af aktiviteter i det fri.

Et af vores centrale temaer i hverdagen, er begrebet ”plads nok”. I vores optik er det essentielt, at børnene har rig mulighed for at være i verden med deres kroppe i bevægelse. Derigennem oplever vi, at der er mulighed for og plads til kropslig dannelse gennem sanselig erfaring. En dannelse og erfaring der er et vigtigt udgangspunkt i børnenes liv.

I Peters Hus mener vi dog ikke, at ”plads nok” i sig selv, danner kompetente mennesker. Men når et alsidigt og foranderligt uderum går hånd i hånd med dedikerede og naturfaglige kompetente voksne, så oplever vi, at fundamentet for det gode liv er grundlagt. Samtidig er mulighederne tilstede for, at børnene får en alsidig og inspirerende dannelsesplatform at udvikle sig ud fra.

I Peters Hus mener vi, at det, at hjælpes ad, er en grundlæggende dyd – som vi derfor er meget beviste om, at give videre til vores nye børn og deres forældre.

Et andet grundlæggende princip hos os er, at støtte op om, samt skabe rammer for, at børnenes behov for at lege frit, bliver imødekommet. Når børnene får denne mulighed, oplever vi, at de udvikler kompetencer til bl.a. at forhandle og søge dialog, tage ansvar, holde fokus og fordybe sig i legens univers.

En anden værdi vi ser i den frie og ikke voksen-styrede leg er, at vi får rig mulighed for at ”spotte” de børn, der har brug for hjælp og støtte til at udvikle deres relations-kompetencer.

Vi mener, at den frie leg må understøttes af inspirerende input, strukturerede forløb og aktiviteter med voksne, der kan noget og vil noget i relation til børns alsidige udvikling. På den måde støtter vi børnene i at blive livsdulige og kompetente individer, såvel i fremtiden, lige nu, og her i deres børnehavetid.

Læringspotentiale i de daglige rutiner

Vi ser læringspotentiale i enhver given situation i løbet af dagen og derfor diskuterer og justerer vi løbende vores hverdag og især vores faste rutiner, da vi har en del faste rutiner og struktur som kan være med til at støtte op om vores kerneopgave eller undergave denne, hvis vi ikke kontinuerligt stoppe op og reflekterer over praksis.

Fx bliver børnene mødt af smilende voksne hver dag ved bussen. De har faste pladser i bussen, hvilket skaber tryghed og mulighed for at et venskab kan opstå. Faste pladser i bussen er bare et eksempel, på en læringssituation der indeholder mulighed for, at vi kan tilrettelægge den således, at det enkelte barn har mulighed for, trives, lære, udvikle sig og dannes.

Vi kan vælge at sætte en af de store resurse stærke drenge sammen med en lidt yngre dreng som måske har trivsels vanskeligheder for derigennem at styrke den yngre drengs selvtillid og selvværd og status i gruppen. Samtidig kan den resurse stærke dreng være med til at påvirke den anden dreng i en positiv retning og derigennem øge hans trivsel og være med til at danne ham.

Vi sætter børn sammen, hvor vi ser mulighed for, at denne relation kan styrkes og kimen til et venskab kan blive lagt ud fra den tid de to børn tilbringer ved siden af hinanden i bussen med leg og samtaler.

Vi har morgensamling hvor vi hver dag gennemgår dagens program og alle børn bliver set og hørt. Hver dag vælger vi en dagens hjælper der giver hånd og siger godmorgen til alle sine kammerater og de voksne på stuen. På den måde, bliver alle børnene set, hørt og rørt hver dag.

Det er også dagens hjælper der henter maden i køkkenet og er med til at præsenterer dagens menu for alle de andre. På den måde skiftes børnene til, at øve sig i at være på foran en hel gruppe, tale foran en hel gruppe og byde sine kammerater velkommen og sige godmorgen til dem. Dette er også en del af en dannelsesproces og en tydeliggørelse af normer og værdier i det at indgå i et meningsgivende fællesskab og hvilke spilleregler børnene skal lære at navigerer i. Hvordan hilser man ordentlig på hinanden, at lære at være stille og udskyde behov når det er en andens tur osv.

Vi har faste tur dage i skoven, dage hvor fokus er på børnenes egen initieret leg, dage hvor vi laver aktiviteter i haven som fx at presse egne æbler til juice eller lave mad over bål og vi har hver dag "dagens leg/aktivitet" på stuerne i forbindelse med frugt. Her varierer fokus mellem fælleslege med fokus på motorik, lege med fokus på samarbejde og fællesskab, sanglege, rim og remser, folkedans, rollespil omkring hvordan man er en god ven osv. Vi justerer løbende på temaerne for dagens leg alt afhængig af børnegruppens behov.

Uderummet – det er evigt foranderligt og børnene har stor indflydelse og kan påvirke deres omgivelser. Vi har mangel forskellige materialer tilgængelige og de er flytbare.

Vi har indrettet vores uderum så der fordre forskellige typer aktiviteter der udvikler forskellige kompetencer hos børnene. Vi har bevidst sørget for, at vi har forskellige zoner i haven der styrker forskellige kompetencer fx de tre primære sanser. Der skal være mulighed for at trille, snurre, gyng, lege farlige lege, klatre, råbe, hviske, løbe, kravle, liste, være vild, være rolig, være mange der leger sammen, være to der sidder og har et magisk øjeblik sammen kun os to osv.

Derudover har vi mange flybare materialer tilgængeligt for børnene, så de har størst mulig indvirkning på at kunne ændre/tilføje/skabe noget selv. Det styrker fantasien, kreativiteten, innovations musklen, virkelysten og fremmer trivlsen.

Vores pædagogiske praksis er en blanding af faste rutiner, planlagte voksenstyrede aktiviteter og tema forløb, spontane aktiviteter hvor vi følger børnenes spor samt en bevidsthed om, hvad vi gerne vil præsentere børnene for og hvilke kompetencer der er ønskværdige de tilegner sig i løbet af deres børnehavetid hos os, så vi kan være medvirkende til at skabe hele livsduelige mennesker.

Flow som pædagogisk ideal

Flow er en optimal lærings situation fordi:

- Børn lærer bedst når de er glade, føler lyst, leger
- Udfordringerne og kompetencer harmonerer. Barnet er tilpas udfordret.
- Hjernen husker bedst i nydelsesfulde omstændigheder
- Læreri og med barnet er optimalt udfordret, fuldstændig fokuseret og følelsesmæssig så involveret, at barnet er tilbøjelig til i meget høj grad at huske det han/hun beskæftiger sig med.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrepartnerskabet i Peters Hus bygger på følgende principper:

Vi forpligter os til at skabe en kultur i Peters hus hvor åbenhed og ærlighed er centrale temaer i kommunikationen med jer forældre.

Vi forpligter os til at respektere de mange "virkeligheder" og at det er jer forældre der er eksperter i forhold til jeres børn, samtidig forpligter vi os til i fællesskab med jer forældre, at skabe de optimale rammer for det gode børneliv.

Vi forpligter os til at være medskabende af en kultur, hvor I som forældre kommer til at opleve en høj grad af tilknytning og tilhørsforhold til Peters hus, ud fra den grundantagelse at et sådan ejerskab er med til at skabe en høj grad af tryghed i forældregruppen.

Derudover har vi trivselssamtaler med alle forældre en gang om året fast og ellers løbende efter behov. Vi arrangerer fælles kulturskabende aktiviteter som Arbejdslørdag og julefest som er med til at styrke samarbejdet med forældrene. Vi opfordre forældrene til løbende at tage fat i os hvis de har noget på hjertet. Hellere ringe en gang for meget end en gang for lidt er vores grundholdning.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vores arbejde i Peters Hus omkring sociale relationer tager udgangspunkt i en praksis, med fokus på det enkelte barn og familien, hvor den voksne er attraktiv i forhold til relationsdannelse, og med fokus på barnet og familien.

Vi arbejder kontinuerligt med, at videreudvikle en reflekterende praksis, der understøtter en positiv voksenkontakt. I processen med at videreudvikle pædagogiske rutiner, er der taget organisatoriske tiltag som bl.a. faglige beskrivelser af rammer for rutiner og aktiviteter, således at alle børn sikres en faglig reflekteret, begrundet handling i vokseninteraktionen, hvorfor og hvad der skal gøres.

Vi arbejder meget bevidst med relationsdannelse hos os. Det gør vi, fordi vi tror på, at hvis vi skal kunne gøre vores indflydelse gældende og kunne guide, påvirke, skubbe og rykke børnene i en bestemt retning ud fra på forhånd aftale pædagogiske værdier skal vi først og fremmest danne en relation til børnene. Uden en velfunderet relation til barnet kan mange pædagogiske bestræbelser være ufrugtbare. Udvikling sker i relationen.

Relationsarbejdet tager udgangspunkt i børnenes venner og interesser, med det formål at børn i en udsat position gives mulighed for at udvikle positive sociale relationer i forhold til børnefællesskaber.

I det praksisnære arbejde er der særlig opmærksom på den positive voksne kontakt til også at have fokus på børnenes relationer til hinanden i forhold til inklusion og fællesskab.

Det praksisnære arbejde planlægges med et fagligt fokus, der bl.a. har udgangspunkt i aldersopdelte udviklingsgrupper, og gennem aktivitets- og temaforløb gives mulighed for at målrette den faglig indsat således, at barnet oplever en positiv mening med den kontekst det indgår i.

Alle børn er tilknyttet udviklingsgrupper der har fokus på denne gruppes udviklingsmuligheder, og har fast tilknyttede voksne, hvilket giver mulighed for at tilrette en kontinuerlig praksis, der skaber og udvikler en positiv ramme og mulighed for at barnet bliver set og hørt i et trygt og omsorgsfuldt miljø.

Vi har fokus på, at barnet oplever en positiv mening med den kontekst, det indgår i og vægter værdierne, tillid og ansvar, hvilket betyder, at der er fokus på forudsætningerne for dannelse af barnets muligheder for interaktion med børnegruppen og de voksne i forhold til tillid og ansvar. Uderummet bruges ikke kun til fysisk udfoldelse, men også som en pædagogisk ramme, hvori der er muligheder for at udvikle sociale færdigheder. Det enkelte barn og børnegruppe indgår og samarbejder, hvor de oplever mening og betydningen af at tage ansvar i forhold til fællesskabet.

Pædagogens rolle er her vigtig. Vi skal være til stede så børnene oplever, at vi som voksne er interesseret og omsorgsfulde. Og fællesskab betyder, at udvikling og læring finder sted mellem mennesker i det sociale samspil.

I Peters Hus arbejder vi derfor med bl.a. aldersopdelte relations- og aktivitetsgrupper på tværs af hjemgrupperne, der skal lære det enkelte barn og den samlede børnegruppe om, hvad det sige at have muligheder i og ansvar for fællesskabet, f.eks. at vente på tur, at dele, at hjælpe, samt hvad det vil sige, og hvordan man bliver en god ven.

Inklusion og fællesskaber

Vi arbejder velovervejet med at inkludere børn i særlige positioner og har fokus på hvordan vores faglige refleksioner kan understøtte udviklingsforløb for barnets/børnenes inklusion i forhold til vores mange børnefællesskaber. Arbejdet med børnemiljøperspektivet er organiseret med udgangspunkt i barnets alder og aktuelle udvikling med vægt på inklusion, og der tilrettelægges udviklingsforløb for det enkelte barn i samspil med mindre børnegrupper, når vi vælger faglige tiltag, der skal styrke arbejdet med inklusion.

Der udarbejdes handleplan for børn i udsatte positioner i samarbejde med forældrene, som løbende evalueres og reformuleres om nødvendigt, og på stue- og afdelings møder gennemgås børnenes trivsel og indbyrdes relationer jævnlige.

Arbejdet med inklusion og fællesskaber har fokus på barnets og børnegruppens resurser, og til dette arbejde anvendes metodisk systematik til at understøtte det enkelte barn og børnegruppens udvikling af hvordan sociale regler og adfærdsmønstre har betydning for indholdet og den indbyrdes forventning og ansvar for udvikling af relationerne til og mellem barnet og gruppen.

Arbejdet med inklusion er organiseret i et praksisnært arbejde, der har fokus på interaktionen mellem barnet, den voksne og børnegruppen, hvor der lægges vægt på betydningen af en

afklaringsforståelse i forhold til roller og ansvar mellem aktørerne. Dette sker i planlagte faglige rammer, f.eks. gennem aldersintegrerede og aldersopdelte børnegrupper og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

De ældste børn er sammen i en udviklingsgruppe hvor vi systematisk og velovervejet arbejder med de kompetencer der er vigtige for, at børnene får en god overgang til børnehaveklassen. Vi tager på besøg til den nærliggende skole og har et samarbejde med skolen ved behov for eventuelle overdragelses samtaler.

Alt vores arbejde bygger på vores grundværdier omkring naturen som det mest optimale læringsmiljø, samt vigtigheden i, at børnene har fået styr på deres grundlege og grundmotorik, at kroppen er blevet automatiseret for derigennem at kunne frigive opmærksomhed udad til. Hvilken fx kommer til udtryk når de skal sidde stille og holde balancen på en stol og lytte til hvad læreren siger.

Hvorfor bliver man skoleklar og læringsparat af at opholde sig i naturen?

En alsidig sanseaktivering fremmer i høj grad hukommelsen. Naturen er i den grad alsidig og i konstant forandring. Årstidernes skiften, døgnets gang, regn, blæst, sol, kulde og varme. Naturen er skæv, kuperet, våd, tør, blød, skarp, kantet, ujævn, hård og foranderlig. Naturens foranderlighed gør den til en evig kilde til undren, refleksion og varierende oplevelser i en grad som det indendørs læringsrum ikke kan tilbyde.

Naturen er det læringsrum, der indeholder flest variationer og børn der færdes i det vil blive overdynget med uforudseelige massive og foranderlige sansemotoriske input, som igen er med til at udvikle deres hjerne og skabe et solidt fundament for al senere læring i fremtiden.

Jo hurtigere kroppen bliver selvkørende, og jo mindre opmærksomhed barnet skal bruge på at koordinere bevægelserne, desto mere opmærksomhed, bliver der frigjort til omverden.

Det vil sige, at aktive børn, som bruger kroppen og sanserne på i naturen og får lov til at lege farlige lege, får frigjort opmærksomhed til at lære noget. Mens de børn, der sidder i puderne foran fjernsynet og ikke får udviklet kroppen til 'at kunne selv', får frigjort mindre opmærksomhed til at lære noget.

Børn der opholder sig meget ud og leger i naturen har fra forsknings side vist sig, at have færre konflikter, være roligere, være bedre til at koncentrere sig, være bedre til at fordybe sig, leger mere komplekse lege, er bedre til at finde på og leger længere lege.

Alle kompetencer der er vigtige til at gøre dem læringsparate.

Når de starter i skolen skal de tilegne sig nye færdigheder. Så vores fornemmeste og vigtige opgave er, at gøre dem læringsparate. At sørge for, at barnets fundament er i orden og at deres sanser og motorik er velstimuleret og deres handlemønster er blevet automatiseret så de senere hen kan lære at lære.

Når børnene snart skal starte i skole, har vi i vores udviklingsgruppe stor fokus på, om børnenes fundament/grundlag er i orden.

Derudover fokuserer vi særligt på tre områder: **Sociale kompetencer** (fx det at kunne udskyde behov, vente på tur, selvstændighed, empati, evnen til at indgå i fællesskaber) **Sprog** (kunne modtage en kollektiv besked og på en hensigtsmæssig måde give udtryk for følelser og behov) samt **evnen til fokuseret opmærksomhed** (kan barnet koncentrere sig om fordybe sig i en given opgave på et givent tidspunkt).

Vi tilrettelægger derfor indholdet i vores aktiviteter i udviklingsgruppen sådan, at disse områder tilgodeses.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger vores lokale område rigtig meget og går mange ture i den nærliggende skov. Vi tager også på udflugter til fx Lejre, Sporvognsmuseet eller en nærliggende bondegård når det giver mening og kan tilføre vores pædagogiske arbejde med kerneopgaven kvalitet, Ligeledes har vi en kontinuerlig kontakt med Skovfoged og den lokale landmand hvis køer vi ofte fodrer med æbler og inddrager disse i vores pædagogiske virke når og hvis det giver mening.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Dette er under udarbejdelse...

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har flere forskellige børnefællesskaber, hvor børnene får mulighed for at udvikle sig ud fra det niveau de befinder sig på lige nu. Vi har faste familiegrupper hvor børnene sidder

sammen med de samme børn og faste voksne så vi har mulighed for at følge børnenes udvikling og støtte og vejlede så hvert barn bliver set og hørt.

Når vi laver pædagogiske aktiviteter arbejder vi med begrebet "den pædagogiske bagdør" så alle børn har mulighed for at deltage på det niveau de har. På den måde kan vi arbejde inkluderende så alle børn oplever mulighed for deltagelse i fællesskabet.

Vi arbejder med aldres opdelte udviklingsgrupper, hvor børnene har mulighed for at engagere sig i temaer og hinanden og vi giver mulighed for fordybelse og relationsdannelse. Her arbejder vi fx med begreber som at turde turde, nye venskaber, vente på tur, deltage aktivt i aktiviteterne, kollektive beskeder, natur fænomener, mod, hensynstagen og mange andre kompetencer som er vigtige at styrke for at barnet har bedst mulig chance for at mestre eget liv.

Vi har dagens hjælper hvor hvert barn skiftes til at være i centrum, øve sig i at tage ansvar for hele gruppen, byde andre velkommen, tale til en større gruppe og opleve sig som et værdifuldt medlem af fællesskabet.

Vi følger børnenes spor og sørger for, at fx have opslagsbøger liggende tilgængeligt når de finder en bille i haven de gerne vil undersøge nærmere. På den måde føler de, t vi tager deres interesse og initiativ alvorligt og støtter dem i deres nysgerrighed og øver evnen til at reflektere, fordybe sig og eksperimentere.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har faste budpladser som vi bruger proaktivt til at sørge for at danne rum for, at nye sociale relationer kan opstå.

Vi har faste familiegrupper med størst mulig aldres og kønsspredning og lægger her stor vægt på plads til forskellighed, at vi har forskellige kompetencer. Vi opfordre de store til at hjælpe de mindre. Vi taler om tolerance og empati når børnene oplever der er forskel på hvad de kan og vil. Fx smagspræferencer og madmod. De små har mulighed for at spejle sig i de store og der er mulig for at danne relationer på tværs af køn og alder.

Vi har faste udviklingsgrupper hvor børnene er inddelt efter alder og kompetencer og her arbejder vi især på at opbygge et stærkt børnefællesskab med tilhørende normer og værdier. Fx kan et barn finde på at sige ”Jeg tør godt hoppe over åen fordi jeg er en skovridder og skovriddere er modige” efter et forløb i en udviklingsgruppe, hvor vi havde arbejdet aktivt med AT TURDE TURDE, højnelse af børnenes selvværd og mod.

Vi se børn lege sammen i haven på eget initiativ, efter vi har sat dem sammen i små grupper under en fast styret voksen aktivitet og vi hører børnene stolt sige ”Jeg er fiskehejre” og kunne nævne navnet på den gruppe de er med i.

Børnene bliver inddraget i beslutninger omkring hvor turen i skoven skal gå hen, hvilke dyr vi skal lede efter, hvilke ting de gerne vil smage på og hvad gruppens eventuelle navn skal være når det giver mening.

Vi har faste pladser i bussen og ved spisning men det sker at vi fraviger fra disse hvis det giver mening for et barn eller en børnegruppe på et givent tidspunkt.

Vi opfordre børnene til at hjælpe hinanden ved konflikter, så de oplever at det ikke kun er voksne som kan hjælpe og trøste, men at de også selv har magten til at kunne hjælpe en ven.

Vi igangsætter mange inkluderende aktiviteter med fx fokus på samarbejde og taktilsansen til frugt på de to stuer, fordi vi ved, at børn danner relationer via leg. Vi ved, at vi som mennesker danner samhørighed, bliver trygge, danner relationer og knyttes til hinanden når vi rører ved hinanden. Dette styrker børnenes relationskompetence, empati, fællesskabsfølelse og trivsel.

Vi leger ase mase leger hvor de voksne også ligger på græsset og leger sammen med børnene.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har en grundlæggende nysgerrig og undersøgende tilgang til fx konflikter. Vi undersøger – sammen med børnene årsagen bag en handling og reflektere højt sammen med børnene så de derigennem øver sig i at sætte ord på følelser og årsager. Vi har fokus på, at børnenes sprog bliver funktionelt og operativt, så de kan benytte det når de er ude på egen hånd.

Vi sætter krop og bevægelse på begreber – leger fx bænkebidder, hvepselege, edderkop lege. På den måde leger vi med sproget og børnene får helt konkrete kropslige erfaringer med ord og begreber og vil derfor have større chance for, at den viden de tilegne sig vil bundfalde sig og de vil kunne huske det.

Vi synger, læser højt og leger med sproget og bruger rim og remser

Vi sidder i små grupper med en voksen i hver når vi spiser, så der er mulighed for samtale med børnene.

Dagens hjælper præsenterer maden og øver sig i, at kunne være på og taler foran en hel gruppe. For nogle børn kan de have svært ved det i starten og være meget generte. Men med lidt voksen støtte og guidning kan vi se, hvordan børnene vokser og blomstre og bliver stolte når de klart og tydeligt formår at tale foran alle de andre.

Vi øver kollektiv beskeder i bussen, hvor vi hver dag gennemgår dagen og giver små beskeder til børnene i mikrofonen.

Når vi sidder undt om bordet i spisesituationer opfordrer vi børnene til at bede om det de gerne vil have.

Vi laver rollelege – konfliktløsning hvor børnene leger en konflikt igennem og vi som voksne hjælper med at komme med gode råd og vejledning og samtidig opfordrer børnene til selv at komme med løsningsforslag. Hvad kan Børge gøre når Elsa tager hans skovl?

Voksne er rollemodeller og taler anerkende og med respekt og spørger ALTID ind til hensigten bag handlingen.

Vi øver os i at sige fra og til sammen med børnene.

Vi leger med sproget og laver fjolle ting

Når vi voksne oplever der er noget der rør sig i børnegruppen fx drillerier eller der er nogen der bliver holdt udenfor. Så tager vi det op fælles og snakker om det fælles så vi danner et fællesskab omkring hvordan gør vi det her hos os? Hvordan behandler vi hinanden i vores børnehave. Hvad er vores værdisæt her hos os i vores børnehave?

I vores udviklingsgruppe kan vi fx have et tema omkring myrer. Så kigger vi på billeder af en myre og myretue. Vi læser om myrens liv. Vi leger en myre leg. Vi smager på orme ligesom myren spiser. På den måde arbejder vi med alle aspekter af begrebet myre og inddrager alle sanserne i vores bearbejdning af emnet og dette er også med til at styrke børnenes sprog omkring den sansemæssige oplevelse de har haft.

Vi arbejder med begreber, matematisk opmærksomhed og modsætninger i naturen fx koldt/varmt, ru/blød, kort/lang, vådt/tørt og inddrager kroppen og sanserne i sprog arbejdet. En aktivitet kunne fx være at børnene skulle hente en lang og en kort pind. Eller de skal finde 5 ting i naturen og ligge dem i størrelse orden fra stor til lille. Eller finde en grøn, rød og brun ting.

Her arbejder vi igen med begreber som "den er magen til den..." eller "den er forskellig fra den anden fordi...".

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores børnesyn er inspireret af en fænomenologisk tankegang, hvor vi som mennesker er tilstede i verden via vores krop, før vores refleksion tager over.

Vi sanser omverden gennem kroppen ved berøring, lugt, smag og hørelse.

Uden denne evne til sansning kan vi ikke eksistere som reflekterende mennesker med sprog og identitet.

Kroppen kommer først

Al sansning går gennem kroppen før man selv når at tænke og reflektere over den pågældende situation eller handlemåde.

Børn skal overdynges med så mange sanselige oplevelser, kropslige erfaringer og motoriske udfordringer at de får styr på deres krop så de ikke behøver at koncentrere sig om den længe, men kan rette opmærksomheden udad. Mod livet og omverdenen.

Men hvis barnets krop handicapper dem fordi de enten motorisk ikke kan følge med eller de mangler de kropslige erfaringer og sanseoplevelser vil de halte bagud i forhold til deres kammerater.

Børn danner relationer gennem leg og kan de ikke lege fordi de ikke har styr på deres krop kan de heller ikke danne relationer

- Når kroppen og ikke blot hovedet deltager i det man beskæftiger sig med, er potentialitet for læring og udvikling optimalt. Dette grundlag arbejder vi altid ud fra, når vi tilrettelægger pædagogiske aktiviteter med børnene.
- Børnene i Peters Hus skal have flest mulige kropslige erfaringer, så de kan koncentrere sig om livet i stedet for kroppen – læring gennem kroppen sker ofte ubevidst gennem deltagelse.
- Læreprocessen er ofte **tavs**
- **At tro at man udelukkende via de bevidste, kognitive processer oplever omverdenen autentisk, beror altså på en misforståelse.**
- I Peters Hus arbejder vi aktivt med os selv som rollemodel. Vi skal som pædagoger stræbe efter, at kunne øge børnenes indre motivation og igangsætte aktiviteter, hvor det er muligt for barnet at opleve **AT KUNNE NOGET**.
- Vi skal være entusiastiske voksne, der igangsætter, der går forrest og brænder for aktiviteterne for derigennem til at stimulere motivation og lyst.

Naturen er det læringsrum, der indeholder flest variationer og børn der færdes i det vil blive overdynget med uforudseelige massive og foranderlige sansemotoriske input, som igen er med til at udvikle deres hjerne og skabe et solidt fundament for al senere læring i fremtiden. Derfor er vores pædagogiske værdigrundlag i Peters Hus solidt forankret i naturen og vi mener, at børn lærer med hele kroppen og vi er præget af et børne og læringssyn, som sætter krop og sanser i fokus.

Vi arbejder kontinuerligt på, at skabe et læringsmiljø med fokus på børnenes **Kropslige og sanselige** aktiviteter sker i en **naturlignende miljø** til gavn for børnenes **almene udvikling**.

I Peters hus får børnene fodbade, går på bare tæer, masserer hinanden, leger ase-mase lege og får lov til at lege risikofyldte lege. Det gør vi, for at stimulerer deres 3 primærsanser bedst muligt, så de derigennem får styr på deres grundmotorik, får en god kropsbevidsthed og kropsfornemmelse. I Peters Hus har vi få regler, da vi gerne vil opfordre børnene til kropslig udfoldelse og udvikling.

Farlig leg er bare sjovere

Børn udvikler sig kun motorisk og mentalt ved hele tiden at bryde grænser og tage chancer. Spænding er omdrejningspunkt i al udvikling både motorisk og mentalt
Spænding driver børnene til erkendelse af hvilke slags kompetencer de har i forhold til de udfordringerne der er i deres miljø.

Risikofyldt leg er værdifuldt fordi Børnene får erfaring med dybde, højde, fart og beregning af bevægelse i forhold til disse fx bliver de dermed bedre til at aflæse trafikken. Mindsker risiko for højdeskræk, vandskræk osv. Og forbedrer orienteringsevnen.

Børnene får erfaring med fysisk kamp som mindsker angsten i dramatiske situationer samt socialangst.

Børnene får oplevelser hvor de er ude på egen hånd som hjælper børn til at overvinde frygten for adskillelse fra nærtstående personer.

Vi sørger for, at igangsætte forskellige aktiviteter der både har fokus på høj puls, fart, ro, fordybelse, aktiv deltagelse på eget niveau (pædagogisk bagdør) og har den legende og eksperimenterende tilgang. Fx laver vi kolbøttefabrik hvor der ikke er EN rigtig måde at lave en kolbøtte/rulle på, så børnene oplever en mestrings følelse i stedet for at opleve sig som "forkert" fordi de ikke kan udføre lige præcis den rette bevægelse.

Børn har krav på retten til at brække en arm

Vi har oparbejdet en kultur hvor det er ok noget er svært og vi ikke kan det hele – men så ØVER vi os. Hvad børnene kan selv – skal de selv. Hver gang vi gør noget for et barn det selv kan, fratager vi det mulighed for udvikling.

Vores have er evig foranderlig, kupperet, våd, tør, ru, blød, tæt, åben og indbydende. Der er mulighed for at bruge sin krop på mange forskellige måder – både i vild fart og højt oppe samt i ro og fordybelse og stille, vuggende i en hængekøje. Børnene bliver præsenteret for mange forskelligartede materialer der stimulerer sanserne og vi har indrettet os så vi søger at stimulere så mange sanser som muligt.

Hos os må man gerne smage på naturen – sammen med en voksen, snitte sig i fingeren, få skrabet knæet, løbe vildt og hurtigt og vi stræber at skabe et så udfordrende og lærerigt miljø at børnene har krav på retten til at brække en arm. Ikke at vi søger de skal komme til skade. Men omvendt mener vi, at vi svigter børnene hvis vi laver så kedeligt et miljø, at det ikke er mulighed for konstant at udvikle sig og lære nye ting.

Risikofyldt leg er et vigtigt tema hos os I Peters Hus. Hudafskrabninger, snit i fingeren, småskader eller endda en brækket arm kan forekomme som konsekvens af barnets arbejde med at mestre sin krop og gribe sit liv – men det heler igen! Hellere hul i fingeren end hul i udviklingen. Børn der får lov til at nærme sig risikoen et skridt ad gangen på deres niveau, opnår oftest en vældig god håndtering af risiko og udfordringer.

Vi afholder smagsværksteder i samarbejde med vores køkken så børnene udover at blive stimuleret på de tre primærsanser og bliver stimuleret på de sekundære sanser som smag, høre, se og dufte.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturoplevelse som læringspotentiale og naturen som legeplads

En alsidig sanseaktivering fremmer i høj grad hukommelsen. Naturen er i den grad alsidig og i konstant forandring. Årstidernes skiften, døgnets gang, regn, blæst, sol, kulde og varme. Naturen er skæv, kuperet, våd, tør, blød, skarp, kantet, ujævn, hård og foranderlig. Naturens foranderlighed gør den til en evig kilde til undren, refleksion og varierende oplevelser i en grad som det indendørs læringsrum ikke kan tilbyde.

Naturen er det læringsrum, der indeholder flest variationer og børn der færdes i det vil blive overdynget med uforudseelige massive og foranderlige sansemotoriske input, som igen er med til at udvikle deres hjerne og skabe et solidt fundament for al senere læring i fremtiden.

Fra jord til bord og have til mave

Vi har en køkkenhave hvor børnene er med til at klargøre jorden om foråret, så og vande. Passe grønsagerne og se dem vokse. Høste dem og tilberede dem over bål. De får et indblik i årstiden gang på en meget konkret måde.

Vi har frugtræer, bærbuske, blomster og nøddetræer i haven som vi bruger aktivt. Vi smager på friske hasselnødder, valnødder og laver marmelade af hindbær. Laver æblemos. Plukker mirabella blomster og spiser dem til frugt. Plukker purløg og spiselige blomster vi serverer til frokosten. Vi smager på det hel nye umodne sure æble og venter på de bliver modne og så spiser vi de modne æbler sammen.

Vi går også på opdagelse i Naturens spisekammer i skoven og smager på skovsyre, skovhindbær, plukker rørhatte og laver hyldeblomstpandekager og hyldebærsaft.

Vi har kompostspande i haven så børnene kan følge madens gang fra rester til ormemaad til kompostjord.

Vi har opsamling af regnvand som børnene kan bruge i deres lege.

Børn med jord i hovedet er kloge børn

Vi er som udgangspunkt altid ude og har derfor rig mulighed for at mærke, følge og opleve naturfænomener som fx bare tæer i sneen, vinden i håret, blæsten på kinderne, solens varme, vinterens kulde og årstidernes gang. Vi spiser ude i stille regnvej og lytter til regnen tromme på taget. Vi spiser i bålhytten og mærker varmen fra ilden og dufter røgen i næsten mens vi former vikingkiks med skvadderkål fra haven og hjemmerystet smør.

Børnene inddrages i alle delelementer når vi tilbereder mad over bål. De hugger brænde for at kunne lave bål så vi kan tilberede mad.

Børnene skal have hands on og opleve verdenen på egen krop og erfare verden via deres sanser. Learning by doing. Så grønsager, mærke forskellige underlag under fødderne, sortere og artsbestemmer frugter, nødder, blade, biller og andre dyr.

Det er en hasselnød og ikke bare en nød. Den ser anderledes ud og smager anderledes end valnødden.

Vi bruger opslagsbøger og bestemmelsesdug. Hvor mange ben har den? Hvad ligner den? Hvad er den forskellig fra? En begyndende matematisk opmærksomhed.

Når børnene finder dyr/planter osv slår vi dem op og undersøger dem sammen med børnene. Vi leger fx også hvepseleg. Fødekedde, byttedyr. Hvem spiser hvem? Når vi fx har myretema leger vi, smager, sanser osv. Jo flere sanser i brug jo nemmere husker vi og jo bedre sidder læringen fast.

Vi giver børnene mulighed for at få erfaringer med forskellige materialer; sten, mos, gran, harpiks, grene, kviste, brædder, rafter, vand, mudder, sne, is, græs, strå, halm og

Vi afholder dyrevæddeløb med bænkebidderne og løbebillerne og måske en enkelt snegl og regnorm. Hvem er hurtigst?

Vi har faste turdage ud i skoven hele året rundt så vi kan følge skoven og hvordan den ændrer sig i takt med årstidernes skiften og vi observerer naturfænomener i skoven hele året rundt.

Hvornår går dyrene går i hi? Hvornår er æblerne modne? Hvornår der kommer brændenælder på favoritstien. Hvorfor er træstammen som var nem at gå på i går svær at gå på i dag fordi det har regnet? Hvad skete der med myrene i myreturen om vinteren? Hvor forsvinder

skarnbassen hen? Er det gøgen vi kan høre nu? Hvad er det et tegn på? De første forårsbebudere. Efterårsskoven farvesymfoni.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har mange forskellige børnefællesskaber i Peters Hus. De to stuer – Grislinge og Plysstuen. Store og lille garderoben, faste busmakker, familiegrupper (spisegrupper) og udviklingsgrupper. Alle børn er en del af flere forskellige meningsgivende fællesskaber.

Vi fejrer alle de højtider, vi traditionelt fejrer i Danmark. Vi inddrager traditioner fra andre kulturer, når det giver mening i børnegruppen fx Halloween og ramadan.

Børnene bliver inddraget og får mulighed for fx at male, bruge værktøj, hugge brænde, lave mad, bage, snitte og skære.

Børnene stifter bekendtskab med samt får mulighed for at afprøve forskellige kreative udtryksformer og medier.

Vi synger sange tilpasset årstiden, sankt hans, jul, påske, høst. Vi danser folkedans, slår katten af tøndnen, holder julefest, brænder heksen af til sankt hans og spiser påskefrokost.

Vi har faste traditioner i løbet af året hvor børnene får kendskab til kulturelle normer og værdier.

Børnene får erfaringer med mange forskellige naturmaterialer samt, papir, pap, maling osv.

Vi har forskellige madtema uger hvor hele verden inddrages fx en engelsk uge og en fransk uge, hvor vi spiser mad fra de forskellige verdensdele.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Er under udarbejdelse...

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Er under udarbejdelse...